

SPLOŠNA VSTAJA PROTI PORTUGALSKI VLADI

PORTUGALSKA VLADA JE OFICIJELNO PRIZNALA, DA SE VSTAJA ŠIRI Z MADEIRE

Vstaši so oplenili parnik ter dali kapitanu nakaznico z naročilom, naj jo izmenja pri portugalskem zunanjem ministru. — Devet višjih častnikov je bilo odpuščenih iz službe, češ, da so člani zarotniškega odbora v Funchalu. — Na armadne zrakoplovce se ni mogoče zanesti.

LIZOBNA, Portugalsko, 10. aprila. — Danes je vlada prvič oficijelno priznala, da se je vstaja, ki je izbruhnila na portugalskem otoku Madeiri, razširila tudi na Azorsko otočje.

Vlada je dala zablokirati otoka Sao Miguel in Terceira.

Kaj se vrši na teh dveh otokih, se zaenkrat še ni moglo dognati.

Ekspedicijska sila, poslana proti vstašem, bo kmalu na cilju.

Iz Porto Santo poročajo, da je dospel tja transportni parnik "Pedro Gomez". Na krovu ima vse polno vojaštva in topov.

"Pedro Gomez" bo počakal drugih transportov in bojnih ladij, nakar se bo ekspedicijska podala na Funchal, 40 milj vstran.

Predsednik Oscar Carmona ter vojni in mornariški minister so s posebnim dekretom odpustili iz vojaške službe devet višjih častnikov, ki so baje člani revolucionarnega odbora v Funchalu.

Med lizbonskim prebivalstvom vlada velika napetost.

Nekaj mori podobnega leži nad mestom, ki je sicer mirno, toda to je le mir pred viharjem.

General Garinha Beirao, poveljnik narodne garde, je prevzel vso odgovornost za ohranitev miru.

Predsednik Carmona, ki je imel par dni svoj glavni stan v vojašnici tretjega artilerijskega polka, se je vrnil v svojo palačo.

Vlada je v velikih skrbih, ker se ne more zanešati na armadne avijatike. Več častnikov je že pobegnilo z letali. Nekateri domnevajo, da so se podali v Funchal in se pridružili vstašem.

Vlada je dementirala poročila, da je bil aretiran general Morton Demacon, bivši vojni minister.

Demacon leži baje bolan v svojem domu, in policija je hišo močno zastražila.

Sem je dospel parnik "Carvalho Araujo", ki je imel na krovu 177 potnikov. Kapitan Pinto je povedal poročevalcu, da so funchalski vstaši parnik za tri dni zadržali.

Angleški in francoski potniki so dvignili proti temu odločen protest, ki pa seveda ni nič zalegal.

— Ko smo dospeli v Funchal, — je povedal kapitan, — so prišli na krov vstaški častniki. Preiskali so parnik od vrha do dna ter zaplenili vse potrebščine in živila. Nato so mi dali izkaznico z naročilom, naj jo izmenjam v lizbonski državni zakladnici.

Kapitan je sporočil vojnemu ministru, da je videl vstaše kopati zakope ter da so po vsem bližnjem gričevju razpostavljeni topovi.

Ves otok je podoben trdnjavi ter ga bo skrajno težko zavzeti.

NAK. TEGA PA NE

CHICAGO, Ill., 10. aprila. — William Metcalfe je plumber po poklicu. To ni nič čudnega, seveda ne. Saj je na tisoče plumberjev v Ameriki.

Toda Metcalfe toži njegova žena za ločitev zakona. Tudi to ni prav posebno čudno. Zenske so že marsikoga tožile za ločitev zakona in bodo še marsikoga.

Malo bolj nenavaden je pa vzrok, zakaj se hoče ženica ločiti od nje.

— Prejšno nedeljo, — je povedala sodniku, — je prečila vodovodna cev. V hipu je bilo v stanovanju skoro dva čevlja vode. Za božjo voljo sem ga prosila, naj popravi cev. — Kaj misliš, — se je zadržala, — danes je vendar nedelja! To bi bilo proti tvojim prepovedem.

NOVA METLA DOBROPOMETA

Novi župan Chicaga je odpustil 2000 ljudi. — Več prijateljev in sodelavcev n a j bi dobilo mestne službe.

CHICAGO, Ill., 10. aprila. — Anton Čermak je včeraj nastopil svoj urad kot župan mesta Chicaga. Prišel je takoj trebiti mestno hišo, veren svoji volilni obljubi. 48 ur potem, ko je bil izvoljen, je ukazal odpustiti 2000 začasnih občinskih uslužbencev.

Čermakov nasprotnik Big Bill Thompson se je podal s skupino prijateljev na potovanje po Missisippiju.

Okrajni sodnik Edmund Jarecki je zaprisegel Čermaka. Takoj nato je objavil, da je odpustil kot predsednik oblasti Cook okraja.

A. H. Smetanka, ki je kandidiral kot občinski sodnik, a je bil poražen, je postal prosekutor.

Polkovnik Sprague je postal komisar za javna poslopja, Francis Busch je postal občinski pravdnik.

Zdravstveni komisar je postal dr. Hugh Jones, domači zdravnik novega župana.

Natko pa je dal Čermak občinski blagajni navodila, naj se ne honorira nikakih nakaznic za časna dela.

ŠPANSKA JE PRIPRAVLJENA NA VOLITVE

V nedeljo bodo izvoljeni v skoro 10,000 španskih mestih in trgih občinski odborniki. — Monarhisti in republikanci na delu.

MADRID, Španija, 10. aprila. — Španska se zopet vrača k ustavni vladi. V nedeljo se bodo namreč vršile volitve v občinske urade. Volitve bodo v 9200 španskih mestih in trgih.

Republikanci pravijo, da bodo strogovljalci kraja Alfonso, če zmagajo. Vnaprej se pa ve, da bo zmaga v raznih krajih najmanj tišot monarhističnih kandidatov, ker ne bo njihova kandidatura našla nikakoli opozicije.

Glavni volilni boji se bodo vršili v Madridu, Barceloni in Sevilli. Monarhisti so dosti bolj vztrajni kot pa republikanci. Kralju je mesto na prestolu takorekoč zagotovljeno.

Soglasno s programom ministrskega predsednika, admiral Juan Aznarja, se bodo kmalu po občinskih volitvah vršile okrajne volitve, nato pa volitve v parlament.

KLANCI SO PREGNALI KOMUNISTE

GREENVILLE, S. C., 10. aprila. — Kakih sto mož, oblečenih v kuklukskloso uniformo, je napadlo večeraj zborovanje tukanjske Trade Unity League, ki je baje komunistična organizacija. V dvorani so našli dosli komunistične literature. Zborovalci so bili večinoma sami zamorci, ki so v strahu pobegnili. Navpčih je bilo tudi šest belcev, katerim so kuklukskanci napovedali, naj takoj spuste mesto.

MANAGUA BO NICARAŠKO GLAVNO MESTO

Povzročena škoda znaša približno dvajset milijonov dolarjev. — Par uradov se bo začasno preselilo v Masayo.

MANAGUA, Nicaragua, 10. apr. Včeraj je dospel sem znani ameriški humorist Will Rogers, ki je priredil ameriškim vojakom veliko zabavo. Pripovedoval jim je mizno-vevše ameriške šale, in njegov smeh je bil tako prisrčen, da so ga morali vsi nehoti posnemati.

Nastop Rogersa je bilo njihovo edino razvedrilo izza groznih dni potresa.

Predsednik republike Nicaragua, Jose M. Moncada, je izjavil, da bo Managua tudi v bodoče glavno mesto republike. Njegova izjava je večinoma prebivalstva jako presenetila.

Par vladnih uradov se bo sicer preselilo v Masayo, toda le začasno.

Predsednikovo pakčjo in druga poslopja so že začeli popravljati ozioroma znova graditi.

MANAGUA, Nicaragua, 10. aprila. Škoda, ki jo je povzročil zidni potres znaša približno dvajset milijonov dolarjev. Škoda na poslopih znaša od deset do dvajset milijonov. Poslopja so bila zavarovana komaj za dva milijona dolarjev.

AMERIŠKI PARNIK OBSTRELJEVAN NA REKI JANGTSE

IOANG, Kitajska, 10. aprila. — Velik oddelek kitajskih vojakov, glasi se celo, da so bile vladne čete, je streljal na ameriški parnik "Iping". Napadalcu so bili po kratkem boju poraženi.

Pri tem je bil ranjen neki ameriški vojak.

To je bil že drugi napad na parnik "Iping" tekom 24 ur.

Včeraj zvečer so streljale baterije na parnik, a napad je bil odvrnjen.

V ZAPORU JIH PRETEPAJO

JACKSON, Miss., 10. aprila. — Mrs. W. A. Montgomery, odbornica neke dobrodelne ustanove, je izdala poročilo, iz katerega je razvidno, da prezniki grdo ravnaajo s kazenci v državni kaznilnici. Za vsako malenkost jih pretepejo s palico ali z bičem.

Superintendent Williamson pravi, da to ni resnica. Po njegovem mnenju so si izmislili to morilico in roparji, ki so zupeti v kaznilnici.

OBSTRELJEVANJE VENEZUELSKIH VSTAŠEV

ARAUCA, Colombia, 10. aprila. — Danes so vladni zrakoplovci razdejali v bližini El Aparo kempo vstaškega voditelja Arevala Cedena.

Kempa se je nahajala v bližini colombijske meje. Malo prej so vstaši potisli zvezne čete po boju, ki je trajal devetdeset minut.

BANDITI ZAVZELI MESTO HVANGČOV

HANKOV, Kitajska, 9. aprila. — Tri tisoč banditov je napadlo in zavzelo mesto Hvangčov, petdeset milj vzhodno od tuka. Takoj po zavzetju so začeli pleniti po hišah. Vlada je poslala nad mesto zrakoplovce, ki bodo skušali s bombami pregnati bandite.

FRANCIJA NASPROTUJE NEMČIJI

"Evropska zveza", ne pa nemško - avstrijski sporazum, o katerem n o č e j o Francozi ničesar slišati.

PARIZ, Francija, 10. aprila. — Numeravana zveza Nemčije z Avstrijo je bila danes sporočena zunanjemu uradu.

To obvestilo je prišlo po konferenci med Lavalom, ministrskim predsednikom ter zunanjim ministrom Aristidom Briandom.

Voditelja vlade nista pustila nobenega dvoma, da bosta skušala uveljaviti evropsko zvezo. Ob istem času pa sta tudi poudarila, da nima ničesar proti temu, da bi se Nemčija kar najbolj oklenila Avstrije, da se na ta način ohrani "trajen mir".

— Francija ima preveč izkušenj v svoji kasni zgodovini, da bi bilo mogoče ohraniti trajen mir brez vsega.

— Mi imamo pravico, da zahtevamo, naj se nas ne postavi pred ugotovljeno dejstvo.

— Mi ne zahtevamo, da bi stala Francija nad drugimi deželami ter ne vsiljujemo naše hegemonije.

— Francija si hoče zagotoviti mesto, ki nam pripada.

ODPOR PROTI JAPONSKEM PREMIERJU

Odstop Hamagučija zahtevajo politični nasprotniki radi njegovega zdravstvenega stanja. — Naslednik mu je določen.

TOKIO, Japonska, 10. aprila. — Japonski ministrski predsednik Hamaguči, ki je bil novembra meseca prejšnjega leta obstreljen od nekega fanatika, se je moral podvreči danes drugi operaciji.

Operacija je bila potrebna, kajti odstranili so mu pet gramov gnojja.

Zdravniki so izjavili, da imajo največje upanje, da bo popolnoma okreval.

Glasi se, da bo vztrajal na svojem mestu toliko časa, dokler ne bo izvolila njegova stranka primerne naslednika.

V zvezi s tem imenujejo Reijko Wakatsukujia, prejšnjega ministrskega predsednika ter glavnega delegata na londonski mornariški konferenci.

Atentat na Hamagučija je bil izvršen, ker so se japonski militaristi zadovoljili s privoljenji japonske delegacije.

OSEM ZAMORCEV OBSOJENIH NA SMRT

SCOTSBORO, Ala., 10. aprila. — Osem mladih zamorcev je bilo obsojenih na smrt, ker so posilili dve beli deklici na nekem tovarnem vlakcu. Zločin se je završil pred dvema tednoma. Vseh osem bo usmrčenih na električnem stolu dne 10. julija. Glede ustode Roy White-a, štiriinajstletnega zamorca, ki je bil tudi v njihovi družbi, se porotniki niso mogli sporazumeti.

NAMERAVANE IZPREMEMBE NA VZHODU

Govorice v Jeruzalemu o dogovoru s Francijo. — Emir je sin prejšnjega hedžaskega kralja Huseina.

JERUZALEM, Palestina, 10. apr. Poročila iz Bagdada preko Alepa pravijo, da so podpisali Francozi z emirjem Ali-jem dogovor, na kojega temelju bo postal slednji kralj Sirije.

Emil Ali je sin prejšnjega kralja Hedžasa, ki je bil nekoč veliki šerif Mekes.

Husein se je tekom vojne odrekel Turčiji ter se zvezal z zavezniki. Takrat se je proglasil kraljem velikega dela Arabije.

Njegove čete, pod vodstvom njegovih sinov Fejsala in Abdulaha, so napravile veliko uslugo Angležem, ker sta pomagala zavojevati Palestino.

Po vojni je postal Husein kralj Hedžasa ter si prihstil naslov kalifa.

Husein je bil leta 1924 prisiljen odpovedati se prestolu.

Takrat sta bila njegova sinova proglašena kraljem Iraka in Transjordanije.

Ameriška bojna ladja je prevedla Huseina na otok Ciper. Pozneje pa se je vrnil v Arabijo ter obiskal svoja sinova.

Sirijska je pod mandatom Lige narodov in upravlja jo Francija kot republiko.

PARIZ, Francija, 9. aprila. — Francoski zunanji urad je zanikal poročilo, da je podpisal Emir Ali dogovor s Francozi, da bo imenovan kraljem Sirije.

Poudarja se, da mora imeti Sirija dovoljenje mandatne komisije, če hoče izpremeniti svoj status.

NORVEŠKI DELAVCI SO ZAŠTRAJKALI

OSLO, Norveško, 9. aprila. — V raznih industrijah so zaštrajkali delavci, ker so se poganjali med njihovimi zastopniki in gospodarji izjalovila.

Sredi aprila bo štrajkalo vsega skupaj nad stotisoč delavcev. Za konec meseca aprila pa prerokujejo gneralni štrajk.

STARI TUREK ŽE POTUJE PROTI DOMU

Stosedeminpetdeset let stari Turek, katerega so povabili v Ameriko v svrhu prohibicijske propagande, je odpotoval proti blaženi Turčiji.

Na nemškem parniku "Bremen" se je odpeljal včeraj proti Evropi dosti uglednih oseb, toda brez dvoma je užival največjo pozornost Turek Zaro Agha, ki pravi, da je star stosedeminpetdeset let ter da ni v življenju še nikdar okusil kaplje alkoholne pijače.

Baš zato so ga povabili suhači v Ameriko, da bi zamogli s ponosom kazati nanj.

— Le pogledjte ga, kako dolgo živi, ker ne pije!

Potom svojega managerja in spremljevalca Ossima Redvana je povedal častnikarjem, da se rad vrača na Turško.

— Na Turškem je prijetno, — je rekel. — Tam sedi človek lahko sredi ceste, pa ni nobene nevarnosti, da bi ga povozil avtomobil.

— Ameriške ženske so jako lepe in prijazne, toda meni je najljubša moja dvanašletna žena, ki me pričakuje doma. Stara je šele šestinsedemdeset let ter je seveda nekoliko premlada, da bi znala v polni meri ceniti srečo, ker je dobila takega moža, kot sem jaz. No, sčasoma bo že spoznala, da si boljšega od mene ni mogla izbrati.

Ko so ga vprašali, če je kaj prid zaslužil v Ameriki, se je starec razjezil.

— Nekaj že imam, — je rekel, — toda dosti manj kot milijon dolarjev. Ne vem, če bo zadostovalo za mojih šestintrideset otrok. No, sicer pa nisem prišel zavoljo denarja v Ameriko, pač pa zaradi ideje.

ITALIJA JE NAROČILA SOVJETSKO PŠENICO

WASHINGTON, D. C., 10. aprila. Trgovinski departement je objavil, da sta sklenila Italija in sovjetska Rusija značilno pogodbo. Rusiji manjka avtomobilov, Italiji pa žita. Italija bo dala Rusiji dva tisoč avtomobilov za primerno množino pšenice.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je zanesljivo varno in zato koristno za vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Pri nas naloženi zneski prinašajo obresti po 4% že s prvim dnem vsakega meseca.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na izdanih potrdilih. Naslovljenci prejmejo torej denar doma, brez zamuda časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljencev in število zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravilnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreče pri delu radi kompensacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji v stari domovini.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone Barclay 7-0380 ali 0381

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
215 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priročujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 215 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

DVA KAZNENCA

Norman Selby, ki je znan v športnih krogih pod imenom "Kid McCoy", je bil obsojen na dvajset let ječe, češ, da je usmrtil svojo ljubico.

Nahaja se v San Quentin kaznilnici v Californiji.

McCoy pravi, da je popolnoma nedolžen. Baje ima na razpolago nove dokaze, da je on ni usmrtil.

Na guvernerja države Californije, Rolpha, je naslovil prošnjo, naj ga pomilosti.

Njegovo prošnjo podpirajo guvernerji štirih držav ter razni drugi vplivni možje, kot so naprimer: bivši guverner države New York, Alfred E. Smith, newyorški župan James J. Walker ter newyorška senatorja Royal G. Copeland in Robert F. Wagner.

V isti kaznilnici kot McCoy, je zaprt Tom Mooney, bivši delavski voditelj.

Obsojen je bil v dosmrtno ječo, češ, da je pred petnajstimi leti, ko se je v Ameriki umetno ustvarjalo navdušenje za vojno, položil v San Francisco bombo, ki je eksplodirala tekom velike parade.

Bomba je poškodovala več oseb.

Mooney pravi, da je nedolžen.

O njegovi nedolžnosti so danes prepričani: sodnik Griffin, ki je vodil proces ter je Mooneya obsodil; bivši detektivski kapitan Matheson, ki je Mooneya aretirali; porotniki, ki so ga spoznali krivim; priče, katerim je bila dokazana kriva prisega; sedanji okrajni pravdnik; najuglednejši časopisi v deželi; voditelji katoliške, protestantske in židovske cerkve; raznovrstne organizacije; Ameriška Delavska Federacija; veliko senatorjev Združenih držav, guvernerjev, pisateljev itd.

Slehermi nepristranski človek ki preštudira dokaze in protidokaze, predložene sodišču, pride do prepričanja, da je bil Tom Mooney pokrivci obsojen.

Tekom tega meseca bo Mooneyev prostovoljni odvetnik, Frank P. Walsh iz New Yorka, pozval californijskega guvernerja Rolpha, naj Mooneya pomilosti.

Zopet bo predložil dokaze o Mooneyevem alibiju, o krivem pričevanju priče ter neovrgljive dokaze, da Tom Mooney ni mogel izvršiti zločina, zastran katerega je zaprt že petnajst let.

Special Interest Accounts

Vsak, kdor še nima vloge pri nas je vabljen, da se pridruži mnogoštevilnim našim vlagateljem, ker pri nas je denar VARNO naložen in ga zamo-re vsak vlagatelj dvigniti vsaki čas, brez vsake odpovedi, kar je v gotovih slučajih velike važnosti.

Vloge obrestujemo po 4%

in obresti teko od vsakega prvega v mesecu naprej in se pripišejo h glavnici vsakega 1. januarja in julija.

Sakser State Bank

DEPOSITORY OF THE STATE OF NEW YORK
35 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

Dopisi.

S pota.

Skupni odbor za Vilharjev spomenik poroča, da je hvaležno sprejel iz Amerike \$811.45. Prostor, kjer bo spomenik postavljen pred Vilharjevo hišo v Planini, je že kupljen. Odbor ima na razpolago 57,298 dolarjev, kar po mnenju strokovnjakov še ni dovolj. Pred kratkim sem poslal po pošti prošnje vsem, ki so se obljubili, da bodo darovali takrat, ko se prične postavljati spomenik. Spomenik je že v delu ter bo odkrit dne 9. avgusta. Ker ta ali oni prošnje ni dobil, jo za tem mestu objavljam:

Ker je "fašizem" uničil v Poslojini na Notranjskem spominsko ploščo pokojnega pesnika Miroslav Vilharja, se mu bo letos (1931), postavilo nov spomenik v njegovem rojstnem trgu, v Planini na Notranjskem. Na uničeni plošči so bili izklesani citati iz pesmi pokojnega pesnika, na koje se še spominjamo iz 30-letnih let, ko smo hodili v ljudske šole v naši mili Sloveniji.

Na spomeniku, kateri mu bo letos postavljen, bo med drugim sledil citat nepozabnega pesnika:

"Čuje gore in bregovi
da sinovi Slave smo..."

Kot rodoljuba in kot zavednega narodnjaka, se Vas uljudno prosi za kak dor v prid novega spomenika.

Z narodnim pozdravom
za odbor Vilharjevega spomenika:
Matija Pogorelec.

P. S. — Vsa pisma naslovite na sledeči naslov:

Matija Pogorelec,
7 West Madison St., Room 605,
Chicago, Ill.

Bessemer, Pa.

Ta naselbina je majhna, šteje komaj dvatisoč prebivalcev raznih narodnosti. Naslovenec je tukaj dosti. Imamo pet podpornih društev, ki vse dobro napredujejo.

Z delom gre čukaj prav slabo, zato ne svetujem nobenemu hoditi sem za delom. Štiri mesece smo bili brez dela, dne 1. aprila je pa spet vse zaronalo, ali nam so odrgali plače za 15 odstot.

Dne 5. aprila si je Gregor Mravljak poneseči razbil lobanjo. 7. aprila je umrl. Math Miller se je podal v bolnišnico na operacijo. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

Storklja se je oglašila pri Mr. in Mrs. Joe Serjak. Za spomin je pustila krepkega sina. Mati in otrok sta zdrava. Čestitamo!

Naročnik.

PRENOVLJEN TRETJI RAZRED NA "BERENGARIJI".

Vsi prostori tretjega razreda velikega parnika "BERENGARIA", ki je last Cunard črte so bili prenovljeni za polne vožnje. Poprava se je vršila, ko je bila "BERENGARIA" v suhem doku v Southamptonu. Stene po hodnikih so prenovljene, po tleh je položen nov linolej. Vsi stoli in naslanjaji so pokriti z novim blagom. Nekatero pohištvo je popolnoma novo. Na stenah tretjega razreda "BERENGARIJE" je tudi dosti lepih novih slik.

KDOR SE NIMA

SLOVENSKO-AMERIKANSKI

KOLEDAR

ZA LETO 1931

CENA 50c

Po zanimivem črtivu u
presega vse doseganje.

BLAZNIKOVE

PRATIKE

za leto 1931

CENA 20 CENTOV

Naj, naroči, dokler jih
imamo še v zalogi.

"GLAS NARODA"

215 W. 18th Street

New York City

RAZPAD ISLAMA

Murat Dareš je v dunajskem listu "Das Neue Reich" opozoril na pojav svetovno-zgodovinske važnosti: razpad islamske cerkvene organizacije in propadanje njenih idej. Enojnost se na pragu tega pojavi, vendar lahko že danes dogle-damo njegov potek. Islamska vera, ki je bila celo tisoletje tudi za Ev-ro-po zgodovinski (in)tel, je zašla v krizo, ki ne kaže zgolj prehodnega značaja.

Nova Turčija je svoj zakonik po-gnela po švicarskem, proglasila svo-bodo vesti gavrila mnogoženstvo, priznala veljavnost zakona med kristjanom in muslimanko. To je prelom ogromne važnosti in je za-čenja prehajanja iz nove Turčije v sosednje islamske dežele. Ponekod je opaziti močno približevanje ka-toličanom, drugod — zlasti v in-te-ligenčnih krogih. — Širjenje mate-rijalizma, ki se je med tem na za-padu preživel. Prijateljske zveze s katoliškimi propagirajo posebni po-kret alijucev pod vodstvom šejka Aliue.

Islam čuti posledice dejstva, da ni več kalifata, ki je ščitil njegove verske doktrine in vezal med se-boj razne narode te vere v močno islamsko enoto. Panislamski kon-gres leta 1926 je moral ugotoviti, da nov kalifat ni mogoč; izručil je samo željo, da se izdela socialni program islamizma in ustvari jo te-melji za zvezo vseh islamskih ras.

Bakulihov predlog, da bi se osno-val odbor četvorice, ki bi skrbel za dogmatško čistost, versko vzgojo, verske davke in apologetiko, se še ni izvedel. Zato danes ni v islamu enote, ni nobene nadorganizacije in hierarhije.

Vrhu tega se je v deželah, ki so delež od sedanjega ognjišča islama, silno razvila nacionalna samo-zavednost in samosvestnost. Danes ima-mo vseturško, vsearabsko, vseiran-sko gibanje, obstoje pa tudi štiri versko-politične struje v območju islama radikalno-konservativna, zmerno-konservativna, desničar-sko-reformistična. Te struje in stranke so razcepile ves islamski svet v tabore, ki se vedno bolj od-daljujejo med seboj.

Toda ne gre samo za razpad cerk-vne organizacije, ki je bila tesno zraščena z državo. Prizadete so tu-di verske ideje. Najbolj prepričevalen dokaz temu je odnos do kora-nja. Trinajst stoletij je dajal koran islamu idealno podlago njegovega edinstva. Bil je edina liturgična knjiga, psalterij, katekizem in pravni kodeks; bil je mentaliteta islama. Čim bolj pa prodira v te deže-le evropski duh, bolj bledi moč in sloves korana. Celotno Egiptu tožijo, da se diški čedalje manj pogla-bljajo v koran, in vlada je morala odrediti, kako naj se koran zva-ruje pred govorniki. Nastopilo je vse polno modernističnih eksegetov, ki tolmačijo koran dokaj drugače kot pismouki stare šole. Propadanje korana je hkrati propadanje islama. Mladi dijakji prihajajo z novi-mi, laičnimi idejami v teološke šole; teološka fakulteta v Carigradu je vsa pod vplivom laicizma, egipt-sko versko vseučilišče Ali Ashar pa-da iz krize v krizo, takisto vseučili-šče v Tunisu in Fesu. Da bi prišli te-mu v okom, ustanovljajo sedaj ver-ske šole in seminarje za misijon-sko delo. Šole neverjetno naglo za-masajo moderne ideje v široke ljud-ske plasti.

Feministično gibanje je celo libe-ralnim muslimanom zraslo čez gla-vo in ženski tisk ima med islamskim tiskom najtrdnjšo pozicijo. V zve-z tej očitni krizi zaznamuje islam s-sizer majhno prirast konventov in nekoliko vnanjih uspehov na za-padu, saj se danes že v Parizu mo-žeja pridružuje kupolam krščanskih cerkva. Vse to pa ne more zakriti dejstvo, da se je tudi slama polo-til proces razkroja, ki so ga doži-vele že mnoge religije in ki je da-nes posebno očitno tudi v budhiz-mu.

PASJE USNJE — NAJNOVEJŠI SOVJETSKI IZVOZ

Petletni sovjetski načrt za u-stvaritev antarkičnega gospodar-stva novodobne Rusije je tako na široko zasnovan, da za njega ure-ničenje ne prispeva jo neizmerne žrtve samo ljudje, marveč je v njem predvideno tudi skrajno iz-koriščanje vseh zemeljskih in pri-rodni bogastev. Da so odločujoči činitelji pritegnili v ta krog vse tovarne, vse rudnike, celotno po-ljedelstvo in živinorejo, je jasno, vsekakor pa se čuje dovolj gro-teskno, da je država, obsegajoča šest del vsega kopnega sveta in razpolagajoča tedaj z odgovarjajo-čim delom izdelkov, pridevkov in surovin, označila pasje kože za važno panogo svoje usnjarske indu-strije.

"Vestnik za surovine" poroča, da bo v ta namen moralo dati svoje življenje in svoje kože za uredni-čenje petletnega načrta natančno 950.000 članov pasjega plemena. To je kontrolna številka za 1931 in kmalu bo čitati po sovjetskih li-stih, koliko so posamezna mesta dosegla število za oddajo predpi-sanih pasjih kož. V začetku proš-ega meseca so posameznim mestom sporočili, koliko kož ima oddati vsako večje mesto, posebej pa so slično oddajo predpisali občinam, gubernijam in novo urejenim go-spodarskim rajonom.

Leningrad mora prispevati 25 tisoč kož, Moskva 43 tisoč, osred-nji kraji velikoruskega "černozjor-ma" jih morajo dobaviti 50 tisoč, kazaska republika 24.000, severni Kavkaz pa kar 100.000. Tekoče le-to bo v Sovjetski zvezi posvečeno med drugim tudi pobujanju psov v masah. Za dobro ohranjenost kože bodo državne nakupovalnice pla-čevale po polurgi rubelj in ni dva-ma, da bodo našle mnogo dobavi-teljev. Vse kože pa bodo oddali v tovarne za strojenje in kmalu bo sovjetski dumping presenetil svet-ovni trg z ogromnim množinami pasjega usnja.

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE

SO RAZPRODANE

Sprejemamo pa članari-nino za bodoče leto.

Članarina znaša \$1.—

Člani dobe potem knjige po pošti naravnost iz Ljubljane.

Uprava "G. N."

Peter Zgaga.

ZARO AGA SE VRAČA...

Turek Zaro Aga se vrača na Tur-ško.

V Ameriki je bil skoro dve leti. Sem so ga povabili suhači da bi ge-

HITLERIKE

Vodja nemških Hakenkreuzler-jev Hitler je zdaj v Nemčiji naj-popularnejši mož in menda edini politik, ki ima na svoji strani zares strastne privrženice. Njegova po-pularnost se kaže tudi v tem, da dajejo rotitelji, pristasi narodno-socialistične stranke, svojim hčer-kam ime po vodji narodnih socia-listov. V Nemčiji je vsak dan več "Hitlerik". To je novo žensko ime, ki se širi po Nemčiji naravnost e-pidemično.

Matrčni urad v Mainz, kjer najbrž ne sede Hitlerjevi pristasi, pa ni hotel vpisati tega imena v matrico. Zadeva je prišla pred so-dišče, ki je pa izjavilo, da je ime "Hitlerika" dopustno. V motivaciji razsodbe je rečeno, da proti temu imenu ne more biti ugovorov, ker so v Nemčiji dopuščena tudi imena "Boljševika" in "Stahlhelmina".

Vprašanje je sedaj, če bodo male "Hitlerike" vedele, kako so prišle do tega čudnega imena, kadar do-rasto. Najbrž bo Hitler takrat sa-mo še junak žalostnega spomina.

DVANAJST LET PRIVEZANA V HLEVU

Neki trgovski potnik iz Pariza je nedavno našel v mestecu Viouville blizu Reimsa v nekem kmečkem hlevu za steber privezano žensko, ki je ob njegovem vstopu v hlev tako zakričala, da je potnik po-begnjal od strahu iz hleva.

Potnik je zadevo takoj javil o-rožnikom in ti so ugotovili, da je ženska prebivala v hlevu že 12 let.

Leta 1919 je živila v Viouville-u vdova Flagout-Connet s svojim si-nom Marcelom in s svojo sinahlo Melo Connet, ki je bila tedaj stara 28 let. Ta je po svojem prvem mo-žu podedovala premoženje, ki ji je neslo 18.000 frankov na leto. Te-ga denarja pa sta se polakomnila vdova Flagout in njen sin in sta zaprla nesrečno ženo v hlev, kjer sta jo privezala za staveb in je ni-sta celih 12 let izpustila iz hleva.

Trgovski potnik iz Pariza je zlo-čin odkril čisto slučajno. Mož pro-daja perilo in je obiskal tudi vdo-vo Flagout. Ker te ni bilo v hiši je odšel v hlev, če je morebiti tam. Čim pa je vstopil, je ves preplašen odskočil, ko je zagledal v nekem kotu za staveb privezano malo žensko postavlo. Potnik je takoj od-šel na orožniško postajo stvar pri-javit.

Nekaj minut pozneje so orožni-ki že zaprli lakomno vdovo in nje-nega sina. Pri preiskavi so ugotovi-li, da je zločin odkril že pred 2 leti neki kmet Ballot, toda tega je vdova podkupila, da je molčal.

Ubogo žensko so prepeljali v bol-nico, vdovo in njenega sina pa so komaj branili pred razjarjeno mno-žico, ki je hotela oba linčati.

— No, kaj se pa rešiš? — bo vzkliknila njegova žena Sulejka — kaj pa čmokaš, pa se že vsaj nisi s kakimi babami podil tam po Ame-riki?

— O ne, tisto pa ne, — bo odvr-nil prepričevalno. — Par jih je si-ker norelo za menj, toda jaz sem ostal pošten in kreposten. Če bi bi-la katera mojih let, bi me mogo-če pretentala, takih pa še ni v Ame-riki. Vzrok čega je najbrž prohibi-cija, v tem ali onem pogledu.

— No, kaj si mi pa prinesel iz ti-ste čudne dežele? — ga bo vpra-šala Sulejka zaljubljeno.

— Seveda sem, seveda sem, po-čakaj no.

Njegov glas bo postal vedno tiš-ji in tišji ter se bo slednjič izpreme-nil v komaj razumljivo šepetanje.

Njegova žena bo strahoma opazo-vala njegov čudno početje.

— Najbrž mu je začelo iti na otročje — bo zamrmrala.

Kajti znanj bo jasn dan, on bo pa previdno zagrnil vse zavese na oknih. Zakem bo pa vrata zaklenil in stol postavil pod ključavnico.

Nato bo pa sedel k nji in jo vpra-šal:

— Ali me imaš kaj rada?

In ko bo rekla, da ja, bo segel globoko za pas ter privlekel na dan pint mčne tekočine.

— Pristna roba. Stodvajset pruf-fov. Tri dolarje sem dal zanj v New Yorku. Tudi za dva dolarja se ga do-bi toda tisti je iz Canade. Ta pa je iz Hobokna importiran. Nagni, po-kusi in pij, Sulejka, moja draga!

In ora bo pokusila in izpila do polovice ter ponudila njemu rekoč:

— Salament, takega nimajo tur-ški butlegarji, ta je pa res močan. Na, daj še ti.

— Ne tako hitro, ne tako hitro — jo bo tolažil stopetdeset let stari možček — meni se nič ne mudi. Kar kučni ga!

In nič čudnega ne bo, če se bo na-slednjega dne stopetdesetletni vdo-vec Zaro Aga zopet odpravil proti Ameriki.

Šel bo na ogled, in ni vrag, da bi je ne dobil — pa tako, ki zna kaj prenesti.

koliko popravil njihovo močno o-majano stvar.

Zaro Aga je star baje že nad sto-petdeset let. In enajst žena je baje imel, predno se je z dvanaajsto po-ročil — Bog se ga usmili. Dvana-j-sa mu še vedno živi in ga čaka, ča-ka.

Osemindeset let je stara, pa mu je še vedno zvesta, ter ga kar pričakati ne more.

No, saj ji bo pa tudi vedel kaj po-vedati, kako je v Ameriki.

Turki ne pijejo, ker jim vera pre-poveduje. Sempatam je seveda ka-ka izjema, da se ga včas tudi kak Turek naliže, toda je doma ali v ka-kem drugem samotnem prostoru.

Tudi v Ameriki je prepovedano piti.

Toda če so spustili Zaro Ago kdaj panoi na ulico, je videl v eni sa-mi noči na dveh ali treh newyor-ških ulicah več pijancev, kot jih je videl na Turškem v dolgih sto-petdesetih letih.

To pa zato, ker je v Ameriki pro-hibicija, kar je treba seveda vpošte-vati.

In ob povratku bo lahko povedal svoji ljubeči ženi, da kade Ameri-kanke kot Turki. Z edino izjemo, seveda, da kade dosti slabši tobak.

In tudi plesati znajo v Ameriki — skoro istočasno kot plešejo turški in arabski dervisi.

Plešejo pa več kot na Turškem. Deloma se vrše plesi v plesnih dvoranah, vseprevladujoč je pa ples okoli zlokega teleta.

Tudi v modi je malenkostna raz-lika.

Po newyorških ulicah hodijo žen-ske, približno tako oblečene kot so običene Turkinke v haremh.

Amer. moška moda pa predpisuje spodaj tako široke hlače kot jih no-sijo Turki na najširši plati.

Edinole takozvana moderna ame-riška godba se ne more primerjati s turško.

Na tem polju ne bitajo Amerikan-ci samo Turkov, pač pa vse divja-ke, kar jih premore širna Afrika.

In ko bo Zaro Aga, katerega so suhaci povabili v Ameriko, svoji preljubi ženi vse povedal, se bo naslonil na preprogo in se blaženo nasmešnil. Človek ne more kar ta-ko zlepa pozabiti srečnih in vese-lih časov.

— No, kaj se pa rešiš? — bo vzkliknila njegova žena Sulejka — kaj pa čmokaš, pa se že vsaj nisi s kakimi babami podil tam po Ame-riki?

— O ne, tisto pa ne, — bo odvr-nil prepričevalno. — Par jih je si-ker norelo za menj, toda jaz sem ostal pošten in kreposten. Če bi bi-la katera mojih let, bi me mogo-če pretentala, takih pa še ni v Ame-riki. Vzrok čega je najbrž prohibi-cija, v tem ali onem pogledu.

— No, kaj si mi pa prinesel iz ti-ste čudne dežele? — ga bo vpra-šala Sulejka zaljubljeno.

— Seveda sem, seveda sem, po-čakaj no.

Njegov glas bo postal vedno tiš-ji in tišji ter se bo slednjič izpreme-nil v komaj razumljivo šepetanje.

Njegova žena bo strahoma opazo-vala njegov čudno početje.

— Najbrž mu je začelo iti na otročje — bo zamrmrala.

Kajti znanj bo jasn dan, on bo pa previdno zagrnil vse zavese na oknih. Zakem bo pa vrata zaklenil in stol postavil pod ključavnico.

Nato bo pa sedel k nji in jo vpra-šal:

— Ali me imaš kaj rada?

In ko bo rekla, da ja, bo segel globoko za pas ter privlekel na dan pint mčne tekočine.

— Pristna roba. Stodvajset pruf-fov. Tri dolarje sem dal zanj v New Yorku. Tudi za dva dolarja se ga do-bi toda tisti je iz Canade. Ta pa je iz Hobokna importiran. Nagni, po-kusi in pij, Sulejka, moja draga!

In ora bo pokusila in izpila do polovice ter ponudila njemu rekoč:

— Salament, takega nimajo tur-ški butlegarji, ta je pa res močan. Na, daj še ti.

— Ne tako hitro, ne tako hitro — jo bo tolažil stopetdeset let stari možček — meni se nič ne mudi. Kar kučni ga!

In nič čudnega ne bo, če se bo na-slednjega dne stopetdesetletni vdo-vec Zaro Aga zopet odpravil proti Ameriki.

Šel bo na ogled, in ni vrag, da bi je ne dobil — pa tako, ki zna kaj prenesti.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

ZA \$7,500.00

zamorete kupiti 230 akrov veliko farmo; 30 glav goveje živine, oro-dje, pridelek itd. Lahki pogoji, Brez-plačen seznam farm, ki so na prodaj. Mr. Douglas, Herkimer, N. Y.

NAZNANILO.

Rojakom Slovencem in vsem Ju-goslovanom naznanjam, da sem odprl BRIVNICO, kjer bom vsa-kega izvrstno postregel.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

PEN:

PUBI JE PREVRATNIK

Pubi se jezi. Pubi je strašno hudo! Publiju je vsega dovolj! Pubi revoltira!

Ves ta red, ki mu ga vsiljujejo dan na dan, mu ni ne povolji, ne po srcu. Zakaj ga je mučijo?

In če se tistne v kot, ves užaljen in resigniran, ter ogleduje svojo skrotovičeno lokomotivo, mu pravi mamica: — Vidiš, kako si lahko pridkan, Pubi!

— Pridkan! — Ta beseda ga najbolj užali!

Pridkan — razmišlja Pubi, — ta je pa res gelungen! Najprej mi je je očka ogrel pečico, nato me je mamica omerjala s packo, — zdaj sem pa pridkan! So res otročji!

Zjutraj teži Pubi v postelji in mežika v sonce. Dekla Ančka stopi v sobo in mu pravi: — Alo, Pubi, zdaj bova vstala!

Pubi jo gleda in se zadovoljno smehlja. Bova vstala! Ti si že — jaz pa bom — če se bova lepo sporazumela! Toda to še ni vse tako jasno — mislim jaz!

Ančka hoče odgniti odejo. Pubi drži z obema rokama in še z zobki povrhu.

Ančka pravi: — Tak, Pubi, ne budi no tak — vstani! Saj nimamo samo tebe na skrbi — kdo pa bo pospravil sobe in kdo bo kuhali?

Pubi jo gleda pretkano in premišljuje: To je prav za prav res!

Potem prav počasi spusti odejo; najprej z eno roko, potem z drugo, nazadnje z zobki.

Ančka ga divne in prime v naročje. Pubi jo vsčipne v lice. Ančka mu je več. Tako okrogla, rdeča lica ima!

Ančka se ujezi: — Ti falot ti!

Pubi pa se ji smeje. On ve, da se Ančka jezi le — kar tako! Pubi ve, da je Ančki všeč, če jo vsčipne! On dobro razume, kaj pomeni beseda falot! Ve, da je to — zelo presrečna beseda!

Pubi je bil z mamico v Tivoli in se je potepel malo po parku. Na klopi je videl gospoda in gospodično. Gospod je gospodično vsčipnil v lice in ona mu je rekla: — Ti falot ti! In se mu je tako lepo, tako presrečno smehljala.

O, Pubi dobro ve, kaj pomeni beseda: falot!

V kuhinji ga Ančka nahrani. To pa Publiju ni povolji. Kaj se to pravi, da ga pitajo! On zna že sam z žlico v usta! Kako ne bi znal? Res je, da polije nekaj mleka po mizi in po stoli! Pa kaj je to? Al! je to kaj strašnega? Zaradi tega pač ne bo svet propadel! In po'eg tega je tako prijetno razmazati s prstom kaplje mleka po mizi!

Nato ga pelja Ančka k umivalniku. Vzame brisačo, omoči jo in ga briše po licu in za ušesci. To pa je nezasišano! Pubi hoče vendar sam brodirati po vodi! Pubi cvili in vriska, toleče z ročicami po vodi, da brizga daleč naokoli. Skratka — Pubi je pri umivalniku popoln anarhist! Ančka ga s težavo kroti. Pubi se zviija in kriči: — dokler ne pride mamica v rožnati halji iz kopačnice in ga tlesne parkrat po pečici! — Fuf, Pubi!

Pubi se namrdne in utihne. Izpod čela gleda mamico in nič mu ne ugaja: zjutraj mamica ni kar nič lepa. Vsaj Publiju se ne zdi! — Res ne!

Dopoludne, ko gresta na izprehod — o, da, takrat že! Mamica ima neke škatice in čudne rdeče svinčnike v zlatih stročnicah. V tiste škatice seže z mehko, puhasto krogiho in se potem udarja z njo po licu. Pubi jo gleda in se čudi.

Potem vzame mamica rdeči svinčnik in se maže z njim po ustnicah. Pubi jo gleda in se čudi.

Potem se obrne k njemu in pravi: — ako, Pubi, zdaj greva!

Pubi jo gleda — in zdi se mu lepa, zares lepa!

V parku je prijetno. Sonce sije in po gredah cveto pisane rože. Otroci in mamice je tam vse polno. Publiju je všeč. Pubi je zadovoljen!

Ali nekaj mu ni po godu!

Pubi skače in seda v pesek — mamica: Pubi, nazaj!

Pubi leta in se podi za otroki — mamica: Pubi nazaj in mir!

Pubi se stepe z Milanom zaradi kangljice peska — mamica: Pubi fuf in tlesk!

Pubi boža Bibico po licu in jo vsčipne — Bibica v jok — mamica: — Fuf, Pubi, sram te budi, ti kujen ti — in tlesk!

Pubi strmi: kaj je zdaj to? On ima Bibico res rad! In zakaj ona joka? Neumno! Ona gospodična pa se je tako sladko smehljala in rekla: falot! Čudno! In mamica — kaj je treba tu tleskati? Pubi se zamisli in vse skup mu ni povolji. — Stisne se ob klop in je jezen in žalosten.

Kako neumni so ljudje! Sonce sije, platane so zelene, pisane rože cveto, steze so tako bele in nebo tako jasno — Pubi pa naj tu stoji in gleda vse to — od mamice pa naj se odmakne samo tri korake! Samo tri — nič več — in nazaj!

Pubi je hud in čemeran. Glavo poveša, ko gre domov.

Opoldne pride očka. Sedejo h kosilu. Publiju zaveže Ančka velik prt okoli vratu. Pubi je neznozen jezen na ta prt. Očka izprašuje mamico:

Kakšen je bil Pubi? Ona odgovarja: Tako — tako!

Pubi gleda uporno v krožnik pred seboj. On dobro ve, kaj pride zdaj. Kregar bo.

Pa je že navajen.

Ančka prinese juho. Stegne se mimo njega in se dotakne z roko njegove. Publiju se zdi to dobro. Ne ve zakaj — prime jo, skloni se in jo ugrizne v prst.

Ančka skoro polije juho. Očka se jezi: — Ti kujen, ja — ti si boljše-vik! In — tlesk in — od mize.

Pubi razmišlja v kotu: — Kaj pa je spet to? Boljševik?

Misli in misli. Naenkrat se spomni. Da! V parku je stal poleg mame in njene prijateljice. Mimo je prišel mlad, bled gospod z lepo, visoko damo. Gospod se je smejal na vse grlo in kazal be'e zobe. Prijateljica je šepetala mamici: — To je boljše-vik!

Pa naj bo — si misli Pubi — naj bom pa še jaz! Sicer pa je bil ti-ti gospod lep in mlad in se je tako smejal! In dama je bila tudi lepa. Imela je take velike črne oči. Tako srečno je gledala mladega gospoda. Gotovo mu večkrat pravi: ti falot ti! Prav gotovo!

CERKEV IN STEZNIK

Občinski svetnik Nagel v Frankfurtu ob Meni je bil med smeštanji zelo ugledna osebnost. Tamošnja evangelijska verska občina ga je zaradi tega in pa zaradi njegove pri- znanosti bogaboječnosti izvolila za predsednika cerkvenega davčnega sveta. Šest let je upravljal nje demar, a prav zvit. Namestu da bi ga dal preprosto v nogavico, ga je koriščno naložil — v svoje zasebno podjetje, ki je izdeloval dokaj pikanten in nebogaboječ artikel — steznike.

Nič manj nego 161.000 mark cerkvenega denarja je bil že vložil v ta predmet, ne da bi kdo o tem kaj vedel, ko je nepričakovano gospodarska kriza spregovorila svojo besedo. Gospod Nagel je prišel na kant, ves demar, ki so ga verniki šest let vplačevali v cerkevno blagajno, je bil proč.

Stvar je prišla na dan in gospod Nagel bo sedel dve in pol leta za zamreženim oknom ter premišljeval nestalnost vsega človeškega.

Tistih 161.000 mark pa frankfurt-ska evangelijska cerkevna blagajna vseno ne bo videla nikoli več.

KRIZA ZAKONSKEGA ŽIVLJENJA

Fr. Potužil piše v listih o krizi modernega zakona: — Predno se lotimo analize bolezni, je treba omeniti, da je beseda kriza samo pomozni izraz. O krizi zakonskega življenja se je dalo govoriti tu v preteklosti. Kriza pomeni vsaj do gotove meje bolj spoznanje položaja, ki je že bil tu, obenem pa prizadevanje, da se razmere zboljšajo. Pa bi utegnil kdo ugovarjati: Čemu neki hočemo reformirati zakon? Ali ne pomeal razdrapanost modernih zakonov, da je ta ustanova že obsojena na smrt, da jo je treba nadomestiti z drugo, popolnejšo? Morda z nekakšno svobodnejšo zvezo? Nagibamo se na stran zakonskega življenja. Samo trajna, večna zveza lahko nudi globljim dušam največje zadovoljstvo. Samo zakonsko največje zadovoljstvo. Samo zakonsko življenje reši ženo. Sicer pa, kaj bi posegali naprej. Članek sam pove, da to ni ustanova, temveč ljudje, ki se morajo izpremeniti.

Najvažnejši vzrok tolikih nesrečnih zakonov je sodobni materializem. Ljudje sklepajo dosmrtno zvezo in pri tem jih vodijo v veliki meri na eni strani nade na gospodarski procvit, na drugi pa na radostno spolno življenje. Poleg čustvenega činitelja ne vpivajo tu skoraj nobeni duhovni činitelji. — Toda ljubezen, ki je podlaga vsakega harmoničnega zakonskega življenja, ne more najti zanesljive opore v neutrušeni sentimentalnosti. Če pazljivo motrimo socialno življenje, vidimo zelo pogosto, kako kratke ali strasti polne zveze se sklepajo tam, kjer so se zaročenci prve zanašali samo na erotično podlago.

Erotika samta po sebi človeka razočara ali pa ga začne dolgočasiti, kakor nas uči izkušnja, in naenkrat si gledata zakonca v oči odčujena in ne vesta, kaj bi si še povedala. Zakon nima več za kaj obstojati. V starih časih je izdatno vplivala cela vrsta drugih opor tu di takrat, ko je spolna podlaga odpovedala. V večini primerov je bilo tu pčtomstvo, ki je bilo treba zanj skrbeti in ga preskrbeti. Zdar, ko je zakonov brez otrok vedno več, čutimo težko pomanjkanje te opore. Pa tudi sicer je dandanjanja zakonska zveza izgubila svoje bivše vezi. Zlasti skupni gospodarski interesi so bili poleg cerkvenega po-

svečenja v starih časih zelo učinkoviti. Moderna doba je te vezi znatno zrahljala. Z moževih ramen je snela skrb za emancipirano ali s socialnim zavarovanjem zavarovano ženo. Kako pomembno vlogo igra v krizi modernega zakona gospodarski činitelj, vidimo najbolje, pri zakonih malih obrtnikov kjer dclia tudi žena. Ti zakoni so razmeroma dokaj srečni in v teh krogih je tudi najmanj ločitve.

Spoznanje pravega stanja bodi temelj odpomoči. Zakonci morajo sami najti skupne življenske interese. To je lahko vse, kar je veliko in lepo, kar stremi k idealu. Sport, igre, turizma, potovanje, politika, ljubezen do umetnosti, znanstveno delo v isti ali sorodni stroki, društveno delovanje, skupni ideal, gospodarska delavnost, vse to lahko utrdi zakonsko zvezo. Čim več je takih skupnih višjih interesov tem bolje je.

Vrtno se zdaj k spolni podlagi zakona. Tudi ona erotika, ki je zdaj v mnogih zakonih najmočnejša vez, odpove in začne človeka dolgočasiti. Prava ljubezen mora predpostavljati rlasti izvestne višje duševne dispozicije. Ne sebičnost, temveč višji in na koncu koncev tudi ekonomičnejši altruizem. Ljubeti mož mora osredotočiti vso svojo pozornost na srečo svoje družice in v prvi vrsti iskati njo. Čim več ljubezni človek pač nudi, tem več je dclbi tudi sam. Je pa tudi žalostno, kako slabo so poučenci v zadevah ljubezni čisto tuji najzobraznejši moški in ženske. Često je skrivna tudi neumestna sramežljivost pred partnerjem ali zdravnikom.

Tako nastanejo konflikti, od katerih trpi največ žena, čije spolno življenje je mnogo bolj komplicirano kakor možovo. Moževa brezbržnost do njenega spolnega življenja krona čisto njegova nevednost. Zato nastaja nova stroka zdravniške vede. Njen namen je proučevati fiziologijo zakonskih stikov. Znanstveni izsledki naj vodijo v praksi k polobitvi privlačnih sil zakonskega sožitja. Nikoli bi ne smeli pozabiti, da se mora zadržati se tako velika telesna radost za svojo največjo lepoto duši in srcu.

Z zboljšanje sedanjih razmer je treba delati še poprej in sicer z vzgojo mladih ljudi, da se bodo zavedali, da ne smejo gledati na zakonsko življenje tako romantično, kakor doslej. Mladi ljudje nove dobe morajo pomeniti, da prinaša zakon tudi dolžnosti. Mladim ljudem je treba vcepiti načela, nanašajoča se na pravilno izbiro druga za vse življenje. Mladi ljudje bi se morali že poprej bolje in bolj vestransko spoznati. Zlasti moški bi moral poskusiti dekleta smotrno prevzgojiti še pred poroko, v kolikor je pametnejši in izkušenejši.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem posla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. — Uprava "G. N."

ŠE NEKAJ O ŠKOTIH

O skoposti škotov kroži po svetu nebroj dobrih in slabih dvotipov in škoti sami se takim dvotipom najbolj smejejo, ker so ponosni na svojo varčnost.

Nekaj takih dvotipov je objavil profesor angleškega jezika na Dunaju MacCallum, ki je sam škot. Ta pripoveduje tako-le:

Škoti se prav nič ne ozirajo na čeladni zakon narave, da je ljubezen navadno precej draga stvar in za mlada dekleta ni posebna prijetnost, če imajo škota za ženina. Tako je neke lepe nedelje spremljal škot svojega dekleta na sprehod in je govoril čes štiri ure samo o svoji ljubezni, češ tako bo sprehod še najcenejši. Ko pa je že vse utrujeno, deklet zavilo v neko slaščičarno, se je moral tudi fant odločiti, da ji nekaj kupi in ji res plačal za 50 vinarjev malinovca. Nato sta nadaljevala svoj sprehod, fant pa ves čas ni govoril drugega kakor o tem, koliko denarja za pravi fant z dekletom, če je pelje 52-krat na leto v slaščičarno in ji vsakokrat kupi malinovca za 50 vinarjev.

Nekoga drugega škota pa je vprašal njegov prijatelj v ponedeljek: "Kako pa je bilo včeraj? Ti si bil vendar celo popoldne na izletu z dekletom. Presneto je moralo biti to drago!" — "Ni bilo ravno prebudo", je odgovoril fant, "oba skupaj sva zapravila 6 šillingov. Več namreč ona ni imela s seboj!"

Zakonski par brez otrok pa je hotel vzeti kakšnega otroka za svojega. Po dolgem posvetovanju sta se oba zakonca odločila za deklico.

"Zakaj pa ne vzamete rajši fanta?" — so spraševali sorodniki, ki so prišli na obisk. "Res je že", je odgovorila škotinja, "da bi nama bil fantek ljubši. V omari pa imam lep spomladanski plašč in tega bo deklet še lahko dolgo nosilo, ko bo staro 20 let."

Na škotskem je navada, da jemljejo ljudje, ki se selijo, iz svojega starega stanovanja v novo stanovanje tudi tapete. Škoti namreč pritrjujejo tapete na stene samo z žebelčki, da jih pri selitvi lahko jemljejo s seboj.

Neki potovalna pisarna pa je dosegla sijajne uspehe, ko je začela prirejati družabna potovanja na Črno morje. Naglo kot blisk se je bila namreč med škoti raznesla novica, da si vsak, kdor pride na Črno morje, tam lahko zastoji najpolni svoje nolično pero.

V neki rodbini so se posvetovali, kako bi se najlažje ubranili tatov. Sklenili so, da si kupijo psa čuvaja. Skrbni in varčni gospodar pa je rekel: "Čemu pa psa? Če bo res tat prišel, začnemo lahko sami lajati, pa še takse za pasje znamenke nam ne bo treba plačati!"

RIMLJANI NISO IMELI NOBE-NEGA VOJAŠKEGA REŽIMA

V znani angleški smotri "Review of Reviews" je napisal V. B. Metta zanimiv članek, v katerem dokazuje, da mrgoli v svetovni zgodovini, kakršno nam ponujajo zgodovinarji že stoletja, prepolno krivih nazorov in predsodkov. Zgodovinske dogodke so učenjaki pač obdelovali s svojih osebnih stališč in tako je mogoče, da smatramo vojna dejanja starih Rimljanov še danes za nekaj izrednega, čeprav niso postavili Rimljanov na svet niti enega vojaškega genija, ki bi se dal primerjati recimo s kakšnim Džingiskanom ali Tamerlanom. Sploh precejnjemo njihovo delo.

Rimsko cesarstvo je bilo n. pr. v svojih najponosnejših dneh znatno manjše od imperija, ki so ga osnovali nekoliko stoletij pozneje Arabci — a kateri zgodovinarji kdaj opazili to dejstvo? Tudi civilizatorni pomen Rimljanov precejnjemo, njihovo osvojitvev zapadne Evrope smatramo za kulturno vedlelo, dočim ni bilo moralno nič višje nego vpad germanskih rodov v zapadno Evropo, ki se je bil izvršil nekoliko desetletij prej.

Prav tako zmotno je naše presojanje Karla Velikega, ki ga smatramo za ogromnega duha itd. itd., dočim je bil čisto navaden egoističen imperialist v slogu kakšnega Ludovika XIV. ali Napoleona. Zgodovinarji so nam tudi vtepli v glave, da je bil poraz Arabcev

pri Toursu sreča za Evropo. No, in kaj bi se zgodilo, da so Arabci tedaj zmagali? Civilizacija, ki je bila najslabjša svojega časa, namreč arabska, bi preplavila Evropo in bi jo dvignila tako visoko, kakor se je zgodilo šele sedem stoletij pozneje v dobi renesanse.

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnove naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov

CALIFORNIA
Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO
Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, A. Saffit
Salida, Louis Costello
Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA
Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS
Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Blisb, J. Bevil, Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar
Cicero, J. Fabian
Joliet, A. Anzel, Mary Bambich, J. Zaleit, Joseph Hrovat
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich
Waukegan, Jože Zelenc

KANSAS
Girard, Agnes Močnik
Kansas City, Frank Zagar

MARYLAND
Steyer, J. Černe
Kiltzmillier, Fr. Vodopivec

MICHIGAN
Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular

MINNESOTA
Chisholm, Frank Gouže, Frank Pucelj
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula
Evelth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatich

MISSOURI
St. Louis, A. Nabrgoj

MONTANA
Klein, John R. Rom
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa

NEBRASKA
Omaha, P. Broderick

NEW YORK
Gowanda, Karl Strnisha
Little Falls, Frank Masle

OHIO
Barberton, John Balant, Joe Hiti
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Klaringer, Jacob Resnik, Math Slapnik

Euclid, F. Bajt
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant in J. Kumše
Niles, Frank Kogovšek
Warren, Mrs. F. Rachar
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON
Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA
Ambridge, Frank Jakše
Bessemer, Mary Hribar
Braddock, J. A. Germ
Bridgeville, W. R. Jakobeck
Broughton, Anton Ipavec
Claridge, A. Yerina
Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro. vanšek
Crafton, Fr. Machek
Export, G. Previč, Louis Zupan. čič, A. Skerlj
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kam'n
Greensburg, Frank Novak
Homer City in okolico, Frank Fe. renchack
Irwin, Mike Paushek
Johnstown, John Polanc, Martin Koroshetz
Krayn, Ant. Tauželj
Luzerne, Frank Balloch
Manor, Fr. Demshar
Meadow Lands, J. Koprivšek
Midway, John Žust
Moon Run, Frank Podmilšek
Pittsburgh, Z. Jakshe, Vinc. Arh, J. Pogačar
Presto, F. B. Demshar
Reading, J. Pezdirc
Steelton, A. Hren
Unity Sta. in okolico, J. Skerlj, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan
Willock, J. Peternej

Vsak zastopnik žada potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda": Za eno leto \$6.; za pol leta \$3.; za štiri mesece \$2.; za črti leta \$1.50.

New York City je \$7. celo leto. Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.

SEDEM KNJIG za \$2.-

DEDEK JE PRAVIL...

Knjiga za mladino, ki vsebuje dve ljubki pravljici. — Knjiga je bogato okrašena s slikami

MESIJA

Razprava verske vsebine, katere je spisal bivši ljubljanski knezoškof. To je eno njegovih najboljših del.

MLADIM SRCEM

Morda se noben slovenski pisatelj ne zna tako poglo. biti v otrokovo dušo, kot se zna Ksaver Meško. Knjiga je bogato ilustriral Šiša Santal.

SUNEŠKI INVALID

Povest za slovensko ljudstvo, v kateri se opisani raz. buriljivi doživljaji mladega mornarja.

PARIŠKI ZLATAR

Skrupne zanimiva zgodovinska povest iz dobe francoskega kralja Ludovika XIV. Izšla je v treh tistih, kar znači, da je bilo po nji veliko povpraševanje.

BALKANSKO-TURŠKA VOJNA

181 strani debela knjiga s slikami. V nji je zanimiva opisana vojna, ki je bila predhodnica našega osvobodje. ja.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR

Vsebuje zanimive članke, povesti, zanimivosti, pesmi, šale, itd.

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vai. Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

